

Har vi fått „boken“?

Av
direktør
Lorentz Vogt

Efter forrige verdenskrig kom der en flom av bøker — mest skrevne av tyske generaler til selvforsvar, men også i høy grad til opplysning. Der var beretninger om u-båtene, om kamouflerte tyske skip i oversjøisk fart og meget annet. De hadde alle det tilfelles, at man fikk rede på mangt, selv om de var innlegg i dagens strid.

Men lenge savnet man den helt litterære bok, som ga krigens ånd som den føltes av den alminnelige mann, soldaten og den enkle borger, av de ukjente millioner, hvis skjebne ble knust under det store oppgjør. Det ble Erich Maria Remarque, som da noen år var gått, gav oss boken «Intet nytt fra Vestfronten». Den vil bli stående, fordi den er så enkel i sin fremstilling. Slutningen gir det meningsløse — forskjellen mellom de offisielle synsmåter og den enkeltes skjebne: Han falt i oktober 1918 en dag der var så rolig og stille langs hele fronten, at hærberetningen innskrenket seg til setningen: «Intet nytt fra Vestfronten».

Efter den siste verdenskrig og konsentrasjonsleirene er der kommet et utall av bøker — mange meget verdifulle. Der er hauger av dokumenter også med inngående personlige opplevelser. Men «boken» har vi ikke fått — den som skulle feste seg i vårt sinn, fordi den ga det almenmenneskelige uten detaljer som dels forstyrrer, dels innbyr til motsettelser.

Nu har Remarque skrevet en bok om konsentrasjonsleirene: «Livets gnist». Er det blitt «boken» vi ventet på? Jeg tror det. Den gir situasjonen fra en konsentrasjonsleir — ingen bestemt, men med mennesker og typer fra dem alle. Hovedpersonen 509 har sittet i konsentrasjonsleir 10 år. Han er berøvet all ytre menneskelighet, er havnet i en avdeling for de uøstede, hvor forholdene er så forferdelige, at selv fangevokterne nødig nærmer seg av frykt for å bli smittet av diverse sykdommer eller bli befestet med lus. Avdelingen er mindre strengt bevoktet mot romninga. De levende lik, den rummer, ville så aldri egne å flykte. De kunne knapt nok gå. Hver morgen henter likvognen de døde. Når disses antall er noe større enn tilførselen, blir det litt rummeligere på brikene — en fordel som ingen er blinde for. Men innen denne masse er der en del — man kan si overveldende mange — som har bevart «livets gnist» — villen til å leve. Og der er individuelle forskjelligheter. En kunstner som Remarque gir dem i skildringen. Et referat etter ham blir ikke det samme. Der lever, der handles, bl. a. med guldkroner — trukket ut av eene tenner, som sitter løst. Frykten er bare om det oppdages, for guldkronene er oppnotert og skal tilfalle feiren for liket brennes.

Man opplever leiren, da befrielsen nærmer seg. Alliert bombardement av en nærliggende landsby bringer hap. En innsmuglet del av en avis viser at de allierte holder på å gå over Rhinen — fangene visste ikke en gang at de var kommet over kanalen. Der smugles inn våpen av utekommandoer for

å møte vokternes formodede siste ubendige raserianfall. Hos Remarque er kommunismen sjelen heri. De søker å hverve meningsfeller til sitt eget nye despoti, som selvsagt skal bli noe ganske annet enn det gamle tyske. De overbeviser ikke. Diktatur er diktatur. En dag er maten overraskende god. I suppen finnes til og med poteter. — Leirsjefen vil skaffe seg et allbi — i form av den humane sjef — svært sent og noe komisk. Leiren forfaller. Krematoriet holder opp å arbeide. En del av det er ødelagt. Likene hentes ikke mere. Flere og flere gledelige tegn.

Vi ser fangevokterne. Høyst forskjellige. Men alle mere amoralske enn personlig umoralske: Leirsjefen, den ganske alminnelige pøbel, men dobbelt forpøbelt gjennom de chanser han har til hemningsløs utfoldelse. Han nyter de primitive gleder, hvori vin, kvinner, god mat og en flott bil spiller hovedrollen. Hans hjem er takket være hans narraktige kone fylt med gamle franske møbler som han ikke fordrar å sitte i og som hun ikke forstår verdien av. Men slik skulle det jo være hos «fine» folk. Da sammenbruddet kommer, viser hun den praktiske sans å stikke av med alle realiserbare verdier, mens han lever i troen på å skulle bli behandlet som offiser etter sin grad — ikke helt ulik den måte hvorpå Qusling innfant seg på Møllergaten 19.

Eiendommelig er den unge gutt av en vokter opplært i troen på overmennesker og undermennesker. De første har rett til å gjøre med de siste hva de vil. Når han inorer seg med å skyte folk, er det ikke annet enn når vi dreper rotter. Helt amoralsk. Men innen de vel ensrettede voktere får Remarque frem individualitetene, — mennesker men representanter for typer.

«Livets Gnist» vil sikkert bli stående parallelt med «Intet nytt fra Vestfronten». Men den vil neppe få så stort et publikum. Der var over krigen 1914—18 tross alt noe visst æmtyllig. Der var plass for små erotiske eventyr, som skildres til dels med stort humor. Adgangen til rummelig forpleining med fest manglet ikke. Konsentrasjonsleiren er uten forsonende element. Selv kameratskapsfølelsen mere anes enn oppleves. Den krever også i seg selv et visst overskudd.

Der vil sikkert være mange, som kvier seg for å dukke ned i konsentrasjonsleirens redsel. Men den som overvinnet sin ulyst blir beriket.

Lorentz Vogt.

SPORT

„Hele byen“ kan ta skytterknappen søndag

Tønsberg skytterlag har etterkommet en henstilling fra „hele byen“ om å arrangere enda en konkurranse om „skytterknappen“ i år, selvom sesongens avslutning fant sted søndag. Hjemmevernets medlemmer vil samtidig forsøke seg på knappeskytning, og da HV skal ut i øvelser fra mandag, gjelder det om å få enda mere trening. Det er imidlertid god plass på skytterlagets bane på Lensberg, så det tar ikke lang tid å avvikle skytningen for 100 mann. Skytningen begynner tidlig om morgenen, men for å få oversikt over hvor manue det blir, har skytterlaget satt siste påmelding til klokken 12.

Det er mange som i 1950 og ifjor tok skytterknappen i bronse, men som har forsomt å ta den i sølv. Og jo før man tar sølvknappen, jo før kan

Guttestevne i friidrett med stor deltagelse og gode resultater

T. Å siste stevne for gutter i år ble holdt på Stadion forleden dag. Som vanlig var det stor deltagelse, og blant guttene oppdager en stadig nye lovende emner. De beste resultater ble:

100 meter.
Født 1934:
1. Svein Garwood Hanssen, T.T. 11.6

1936:
1. Ulrik Quale, T.T. 12.2

60 meter.
Født 1943:
1. Per Arne Olsen, T.T. 11.3
2. Jan W. Sørensen, T.T. 12.4

1942:
1. Ole Erik Hansen, T.K. 9.7
2. Frode Moe, T.T. 10.8
3. Arne Bakken, T.K. 10.9

1941:
1. Reidar Løfquist, T.T. 9.7
2. Ernst Erlandsen, T.T. 10.1
3. Erik Lind, T.T. 10.9

1940:
1. Johan Christiansen, T.T. 9.2
2. Arne Brynhildsen, T.K. 9.6
3. Gunnar Hansen, T.T. 10.0

1939:
1. Odd Hanssen, T.T. 8.6
2. Hermann Skougaard, T.T. 8.7
3. Ulf Johnson, T.T. 9.5

4. Magnar Norderhaug, T.T. 9.6
5. Knut Gjorven, T.T. 10.0

1938:
1. Erik Næss, T.T. 8.0
2. Tore Malm, T.K. 8.1
3. Rolf Olsen, T.T. 8.2

4. Arne Aasmundsen, T.T. 8.4
5. Birger Kittilsen, T.K. 8.7
6. Elvind Ellertsen, T.T. 8.8

7. Thor Saugestad, T.T. 8.9
8. Einar Eriksen, T.T. 9.0

1937:
1. Knut Skramstad, Flint 8.0
2. Thor Mathiesen, T.T. 8.1
3. Ivar Hansen, T.K. 8.3

4. Ole Johan Aas, T.T. 8.4
5. Henning Knobel, T.T. 8.4
6. Kåre Schjone, T.T. 8.4

7. Kaare Kjær, T.T. 8.4

1936:
1. Ulrik Quale, T.T. 7.6
2. Arve Hoff, T.K. 7.7

Født 1934 (5.5 kg.s kule):
Kulestøt.
1. S. G. Hanssen, T.T. 10.11
1936 (4 kg.s kule):
1. Ulrik Quale, T.T. 10.42

1937:
1. Knut Skramstad, Flint 13.17
2. Per Berg Johansen, T.T. 11.89

Høyde, gutter.
Født 1940:
1. Arve Brynhildsen, T.K. 1.20
2. Johan Christiansen, T.T. 1.15

1939:
1. Hermann Skougaard, T.T. 1.26
2. Ulf Jonson, T.T. 1.23
3. Odd Hanssen, T.T. 1.15

1938:
1. Erik Næss, T.T. 1.30
2. Arne Aasmundsen, T.T. 1.41
3. Rolf Olsen, T.T. 1.31

4. Bjørn Erik Knutsen, T.T. 1.23
5. Elv. Ellertsen, T.T. 1.23
6. Einar Eriksen, T.T. 1.21

1937:
1. Ole J. Aas, T.T. 1.30
2. Kåre Kjær, T.T. 1.44
3. Henning Knobel, T.T. 1.44

4. Per Berg Johansen, T.T. 1.41
5. Ivar Hansen, T.K. 1.38
6. Per Schjone, T.T. 1.31

1936:
1. Arve Hoff, T.K. 1.47

Lengde, gutter.
Født 1941:

Det har for i bladet strømadonnen. Kraftsløskaps sjonen siste sitetsverk innut at deres altisk tatt all for. I følge l melser kan prosent minn for. Det er pussig bestem glad for at lov til å pra ikke bli godk ratet eller innstilte sine kilo når vek 950 gram.

Men vel, vi til å trekke tilfelle som s ingen av den nentene må verkene har Meldingen ikke vakt æ vidner om de ro som vestf. til, praktisk krever så me inngangspen Tvertimot, d ekstra avgift det rimelig i så heldige i mest trenger nentene får en ny mørke de i vinterti tum strøm Arm er de modig, sa Sl Men det i trisittelsverk

I mer tilba land er t som hos oss sjonær. På saksanlegg i trisittelsverk ket latt seg reduksjonen de kjerkom nentene tros fall krever de har pu verket. Op dersøkelse Hva er de ten så sker ille behand Nei, de ei nale elektri tatt ikke ut koblet ut i t ris, slik at i en times gang i uke lmg forekon øpenningen andre steder hvorav Tot etter mitt som gir bes ningen, og kjøring kan Nu vil d

«Leiv Erikson»-vei
i USA

NEW YORK 9 oktober.
(UP) Leiv Erikson-dagen ble tors